

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในจังหวัดสมุทรสงคราม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น โดยแบ่งออกตามเขตเทศบาล เป็น 7 เทศบาล ได้แก่ เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลอัมพวา เทศบาลตำบลหมีอ้อมใหม่ เทศบาลตำบลกระดังงา เทศบาลตำบลบางนกแขวก เทศบาลตำบลบางกระบือ เทศบาลตำบลบางยี่รงค์ จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 21 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น 3) ศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ไปใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง รองลงมาคือ ติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้ง และติดตามรับฟังคำปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อยู่ในอันดับสุดท้าย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

2.1 ผลการศึกษาบริบททางสังคมและการเมืองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า บุคคลที่มีความสำคัญที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไปใช้สิทธิ

เลือกตั้ง สำคัญอันดับ 1 คือตัวเอง สามิ/ภรรยา/บุตร ญาติพี่น้อง ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน และอันดับสุดท้าย คือ หัวคะแนน

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครอยู่ในระดับมาก โดยเลือกผู้สมัครที่ช่วยเหลือทำประโยชน์แก่ส่วนรวม มีอุดมการณ์และชื่อเสียงสุจริต มีความรู้ความสามารถ

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ชอบรับฟังข่าวสารบ้านเมือง ชอบพูดคุยเรื่องทางการเมือง ชอบติดตามการหาเสียงของนักการเมือง

2.4 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการปกครองท้องถิ่นของประชาชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น ซึ่งตอบถูก 12 ข้อขึ้นไป มีจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 76.50

2.5 ผลการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับอยู่ในระดับมาก การชักชวนให้ผู้อื่น ไปออกเสียงเลือกตั้ง การรับฟังข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมประชาคมในชุมชน การพูดคุยเรื่องทางการเมือง และการติดตามการหาเสียงของนักการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง และการติดต่อหรือร้องเรียนเพื่อขอความช่วยเหลือหรือขอคำชี้แจงจากหน่วยงานราชการในท้องถิ่น และการออกไปร่วมชุมนุมประท้วง อยู่ในระดับน้อย

2.6 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกเทศบาล คือ ไปทุกครั้ง ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.30 บุคคลในครอบครัวเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกเทศบาล คือ ไปทุกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 การเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลในครั้งต่อไป คิดว่าจะไปแน่นอน อยู่ในระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.30

3. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาล 7 เทศบาล ได้แก่ นายกเทศมนตรี 7 คน สมาชิกเทศบาล 7 คน และประธาน กกต. จังหวัดสมุทรสงคราม 1 คน (ปรากฏในภาคผนวก ง) และสรุปผลโดยรวมได้ดังนี้

ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้วิจัยได้ดำเนินการหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้สรุปผลสัมฤทธิ์เป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านปัจจัยทางสังคม พบว่า สังคมไทยเป็นสังคมเครือญาติหรือเป็นเพื่อนกันเป็นส่วนใหญ่ และผู้สมัครส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ทั้งสิ้น เป็นคนที่มีความสนิทสนมและการที่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียง จึงมีผลมากต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน แนวทางที่ควรส่งเสริมและความต้องการที่ขอรับการสนับสนุน คือ 1) การส่งเสริมความรู้ให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการเลือกตั้ง ซึ่งจะส่งผลต่อตนเองและสังคมในอนาคต 2) การส่งเสริมการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบให้สอดคล้องกับพื้นที่กลุ่มเป้าหมายอีกแนวทางหนึ่ง ต้องลดการคอร์รัปชั่นที่เกิดขึ้นเพื่อเรียกความศรัทธาในระบบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น

3.2 ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า คนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก มีแนวโน้มออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย ปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น และพบว่าผู้หญิงให้ความสำคัญต่อการเป็นสมาชิกในองค์กรต่างๆ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น มีความสามารถด้านการโน้มน้าว และชักจูงใจด้านกระบวนการ มีวิสัยทัศน์ในด้านการเข้าร่วมทางการเมืองเป็นอย่างดี ภาครัฐควรให้การสนับสนุนผู้หญิงเข้ามามีบทบาทสำคัญด้านการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน รวมทั้งผู้ที่มีความสนใจในเมือง มีความรู้ในข้อมูลด้านต่างๆ โดยแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น การเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน ส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย คัดสรรคุณสมบัติของผู้สมัคร เลือกตั้งที่ประชาชนต้องการคนดี ทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ เป็นคนมีความรู้ มีความต้องการที่จะอาสาเข้ามาพัฒนาบ้านเมือง มีคุณธรรมในการทำงาน โดยที่หน่วยงานสนับสนุนในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อที่หลากหลาย และต่อเนื่อง การณรงค์ให้คนที่มีความรู้ความสามารถและความพร้อมทางสังคม ให้มาทำงานการเมืองเพื่อร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น

3.3 ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการเมือง โดยแนวทางการแก้ไขที่ประชาชนส่วนหนึ่งไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือช่วยแก้ปัญหาการไปประกอบอาชีพต่างถิ่นของประชาชน การแก้ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยมีการสนับสนุนกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เช่นทางเว็บไซต์ จดหมายแจ้งข่าวรายสัปดาห์ หรือหอกระจายข่าว การสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นองค์กรที่มีความรู้ มีคุณธรรม สามารถแก้ไขปัญหาให้กับ

ประชาชนได้อย่างแท้จริง มีความรวดเร็วในการทำงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า ละครบบอุปถัมภ์ ส่งเสริมนักการเมืองที่ดี มีหลักการบริหารที่ดีและทำงานให้เป็นที่ยิ่งของประชาชนได้ ส่งเสริมให้ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในระดับหมู่บ้าน โดยเฉพาะมุมมองในเรื่องของสาธารณสุขมูลฐาน ที่ผู้หญิงทำหน้าที่ในพื้นที่ตลอดเวลา และผู้หญิงมีความใกล้ชิดกับประชาชน เพราะฉะนั้นการสนับสนุนให้ผู้หญิงมีบทบาทจึงเป็นแนวทางเลือกหนึ่งในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

3.4 ด้านการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยแนวทางการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมากขึ้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ การจัดเวทีเสวนาทางการเมืองทางการเมืองเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้หญิงซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มย่อยของชุมชน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เสนอประเด็นปัญหา และแนวทางการแก้ไขในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทางการเมือง การเพิ่มหน่วยเลือกตั้งให้เข้าถึงชุมชนมากขึ้น การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และเชิญชวนทั้งผู้สมัคร และประชาชนมากขึ้น รวมถึงการกำหนดระเบียบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ชัดเจนและครอบคลุม สนับสนุนท้องถิ่นหรือหน่วยงานรัฐอื่นในการอำนวยความสะดวกประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือการจัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในจังหวัดสมุทรสงคราม มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ไปใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง รองลงมาคือ ติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้ง และติดตามรับฟังคำปราศรัยเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อยู่ในอันดับสุดท้าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ (2550) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดไปใช้สิทธิเลือกตั้งเนื่องจากต้องการได้คนที่ดีได้รับเลือกตั้ง และนิยมชมชอบตัวผู้สมัครหรือนโยบายผู้สมัคร และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นาวิณ ชีรวิทยา (2548) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพนักงานบริษัทเทท กูเมท์ (ประเทศไทย) จำกัด : กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครหรือ พรรคการเมือง การชักชวนเพื่อนหรือญาติพี่น้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

2.1 ผลการศึกษาบริบททางสังคมและการเมืองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า บุคคลที่มีความสำคัญที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สำคัญอันดับ 1 คือตัวเอง และอันดับสุดท้าย คือ หัวคะแนน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สมัคร โดยเลือกผู้สมัครที่ช่วยเหลือทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ชอบรับฟังข่าวสารบ้านเมือง ซึ่งไม่สอดคล้องกับ เสรีน ปุณณะติตานนท์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง หัวคะแนน บทบาทและยุทธวิธี พบว่า หัวคะแนนมีบทบาทอย่างมากในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะการรณรงค์ในช่วงก่อนวันที่มีการเลือกตั้ง แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนุศักดิ์ เล็กอุทัย (2547) ได้วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมือง: กรณีศึกษา เกณฑ์การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเลือกตั้ง 3 จังหวัดอุดรธานี พบว่า คุณลักษณะส่วนตัวของผู้สมัคร ส.ส. ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจ คือ การเป็นคนซื่อสัตย์ ไม่หลอกลวงประชาชน มีคุณธรรมทางการเมือง ทำงานเก่ง มีวิสัยทัศน์ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มักมีนโยบายที่ดีมาน่าเสนอ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวิณ ชีรวิทยา (2548) ได้ศึกษา พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพนักงานบริษัทเทท กูเมท์ (ประเทศไทย) จำกัด : กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง หรือเหตุการณ์บ้านเมือง การพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องการเมืองของสมาชิกในครอบครัว เหตุผลที่สนใจการเลือกตั้ง คือ การได้รับข่าวสารทางการเมือง

2.2 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นของประชาชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการเมือง การปกครองท้องถิ่น ซึ่งตอบถูก 12 ข้อขึ้นไป มีจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 76.50 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมาร์ภักย์ สุวรรณมณี (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอ พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงของกลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิถึงร้อยละ 92.8 มีผู้ไม่ไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 7.3 ปัจจัยที่มีผลต่อ

เกณฑ์การตัดสินใจประกอบด้วย อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ความรู้ทางการเมืองการปกครอง ท้องถิ่น ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วดา โอภาสศิริวิทย์ (2551) ศึกษาเรื่องการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 กรณีศึกษาพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ระดับการศึกษาและรายได้มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยพบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย และผู้ที่มีรายได้สูงถึงปานกลางจะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย

2.3 ผลการศึกษาพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ไปทุกครั้ง มากที่สุด บุคคลในครอบครัวท่านเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกเทศบาล ไปทุกครั้ง มากที่สุด การเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลในครั้งต่อไป ท่านคิดว่าจะไปแน่นอน มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมารักษ์ สุวรรณมณี (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอ พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า พฤติกรรมกรไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตรงของกลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิถึงร้อยละ 92.8 มีผู้ไม่ไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 7.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ เรื่องการศึกษา และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ (2550) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากต้องการได้คนที่ดีได้รับเลือกตั้ง และนิยมชมชอบตัวผู้สมัครหรือนโยบายผู้สมัคร

3. ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้วิจัยได้ดำเนินการหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ระดับท้องถิ่นของประชาชน : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้สรุปผลสัมฤทธิ์ เป็นรายด้านดังนี้

3.1 ด้านปัจจัยทางสังคม พบว่า สังคมไทยเป็นสังคมเครือญาติหรือเป็นเพื่อนกันเป็นส่วนใหญ่ และผู้สมัครส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ทั้งสิ้น เป็นคนที่มีความสนิทสนมและการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ จึงมีผลมากต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แนวทางที่ควรส่งเสริมและความต้องการที่ขอรับการสนับสนุน คือ 1) การส่งเสริมความรู้ให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการเลือกตั้ง ซึ่งจะส่งผลต่อตนเองและสังคมในอนาคต 2) การส่งเสริมการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ใน

หลากหลายรูปแบบให้สอดคล้องกับพื้นที่กลุ่มเป้าหมายอีกแนวทางหนึ่ง ต้องลดการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น เพื่อเรียกความศรัทธาในระบบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น

3.2 ด้านพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า คนที่มีส่วนร่วมทางการเมือง มาก มีแนวโน้มออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย ยิ่งขึ้น ปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ให้ความสำคัญต่อการเป็นสมาชิกในองค์กรต่างๆ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ผู้หญิงมีความสามารถด้านการโน้มน้าว และชักจูงใจด้านกระบวนการในด้านการเข้าร่วมทางการเมือง ภาครัฐควรให้การสนับสนุนผู้หญิงเข้ามามีบทบาทสำคัญด้านการ เคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน สอดคล้องกับ สุกฤตดา จินดาพรหม โชติมา แก้วกรอ(2556) การที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนทุกกลุ่ม เนื่องจากสตรีมีมุมมองในเรื่องต่างๆที่ละเอียดกว่าผู้ชาย เป็นการพัฒนาเกิดความ เดิมเต็ม สมดุล และความยั่งยืน ตอบสนองความต้องการของคนในสังคมและชุมชนได้ ซึ่งถือว่าเป็น การแสดงออกทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนสามารถทำได้ แต่ ควรอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย เพราะถ้าแม้แต่การประชามหมู่บ้านยังเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ก็จะมี ผลต่อการมีส่วนร่วมรวมทั้งผู้ที่มีความสนใจในการเมือง มีความรู้ในข้อมูลด้านต่างๆ โดยแนวทางการ พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น การเคลื่อนไหวทางการเมือง ภาคประชาชน ส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองใน ระบบประชาธิปไตย กัดสรรคุณสมบัติของผู้สมัครลงเลือกตั้งที่ประชาชนต้องการ คนดี ทำงานเพื่อ ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ เป็นคนมีความรู้มีความต้องการที่จะอาสาเข้ามาพัฒนาบ้านเมือง มี คุณธรรมในการทำงาน โดยที่หน่วยงานสนับสนุนในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อที่หลากหลาย และต่อเนื่อง การรณรงค์ให้คนที่มีความรู้ความสามารถและความพร้อมทางสังคม ให้มาทำงานการเมือง เพื่อร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น

3.3 ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการเมือง โดยแนวทางการแก้ไขที่ประชาชนส่วนหนึ่ง ไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และช่วยแก้ปัญหาการประกอบอาชีพต่างถิ่น แก้ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายใน การเดินทางไปใช้สิทธิ โดยสนับสนุนกิจกรรม ที่มุ่งเน้นให้ผู้หญิงที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน เข้ามา มีส่วนร่วมในระดับหมู่บ้าน โดยเฉพาะมุมมองในเรื่องของสาธารณสุขมูลฐาน ที่มีความเกี่ยวข้องกับ ประชาชนในชุมชน ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นการสนับสนุนให้ผู้หญิงจะเป็นแนวทางหนึ่งในการ สนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองมากขึ้น รวมถึง การอำนวยความสะดวก ในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน เพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เช่น ทางเว็บไซต์ จดหมาย แจ้งข่าวรายสัปดาห์ หรือหอกระจายข่าว การสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นองค์กร ที่มีความรู้ มีคุณธรรม สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง มีความรวดเร็วในการทำงาน มีความซื่อสัตย์

สุจริต โปร่งใส และใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า ลดระบบอุปถัมภ์ ส่งเสริมนักการเมืองที่ดี มีหลักการ บริหารที่ดีและทำงานให้เป็นที่พึงของประชาชนได้

3.4 ด้านการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยแนวทางการแก้ไขปัญหาในการพัฒนา เพื่อให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมากขึ้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ การจัดเวทีเสวนาทางการเมืองทางการเมืองเพื่อเปิดโอกาสให้ ผู้หญิงซึ่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข หรือเป็นสมาชิกในองค์กรย่อยในพื้นที่เข้าร่วมการเสวนาเพื่อ เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ของสตรี ผ่านไปยังประชาชนในชุมชน รวมถึงการเพิ่มหน่วยเลือกตั้งให้ เข้าถึงชุมชนมากขึ้น การส่งเสริม การประชาสัมพันธ์และเชิญชวนทั้งผู้สมัคร และประชาชนมากขึ้น การกำหนดระเบียบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ชัดเจนและครอบคลุม สนับสนุนท้องถิ่นหรือ หน่วยงานรัฐอื่นในการอำนวยความสะดวกประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จัดให้มีการเลือกตั้ง ล่วงหน้า

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย โวหารดี (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษา พฤติกรรมการรับข่าวสารทางการเมือง ในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี เลือกตั้งซ่อมจังหวัดยโสธร พบว่า 1) ประชาชนรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อสารมวลชน ประเภทวิทยุมากกว่า สื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ เพราะสื่อประเภทวิทยุเป็นสื่อที่ประชาชนมีไว้เป็น เจ้าของมากกว่าสื่อประเภทอื่นและมีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมากกว่าสื่ออื่น ๆ ทั้งนี้เพราะปัจจัยทาง ราคาถูกกว่า สะดวกในการใช้และการเปิดรับ 2) สื่อสารระหว่างบุคคลมีส่วนทำให้ประชาชนได้รับ ข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้นและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การชักชวน ไปฟังการปราศรัยหาเสียง การชักชวนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในช่องทางสื่อระหว่างบุคคลนั้น พบว่า เพื่อนเป็นช่องทางที่สำคัญของข่าวสารทางการเมืองและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง เลือกตั้งมากกว่าช่องทางอื่น 3) ประชาชนที่อยู่ห่างเขตเมืองจะเป็นกลุ่มที่ใช้สื่อประเภทวิทยุมากกว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตที่ใกล้กับเขตเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในเขตเมืองมี โอกาสเลือกรับ ข่าวสารได้หลาย ช่องทาง เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น 4) ประชาชนเปิดรับข่าวสารทางการเมือง เพื่อนำไปใช้ ตอบสนองความต้องการทางความรู้มากกว่าทางอารมณ์ ทั้งนี้เนื่องจากข่าวสารทางการเมือง เป็นข่าวสารมุ่งกระตุ้นให้เกิดความรู้ทางการเมืองและปัญหาของสังคม เป็นเรื่องสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ส่วนรวมทำให้พฤติกรรมกรับข่าวสารทางการเมืองแตกต่างไปจากการรับข่าวสารประเภทอื่น ๆ 5) ประชาชนที่มีความรู้ทางการเมืองสูง มีแนวโน้มการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก แหล่งข่าวสาร หลากหลาย ทั้งสื่อสารมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์รวมทั้งช่องทางการสื่อสาร ระหว่างบุคคลและการรับฟังข่าวสารจากการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง บุคคลกลุ่มนี้จะมีแนวโน้มแสดง พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงด้วยเช่นกัน 6) ปัจจัยทางประชากรมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

การรับข่าวสารทางการเมือง โดยเฉพาะปัจจัยทางการศึกษา อาชีพและรายได้ โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสูง อาชีพรับราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและครู รวมทั้งกลุ่มรายได้สูงจะเป็นกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงเช่นกัน ส่วนปัจจัยทางอายุนั้นกลุ่มคนในระดับอายุวัยกลางคนจะเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากและให้ความสนใจมากกว่ากลุ่มอายุน้อยและกลุ่มสูงอายุ ในกลุ่มอายุน้อยมักเปิดรับข่าวสารเพื่อตอบสนองทางอารมณ์ ขณะที่กลุ่มสูงอายุนั้นมีพฤติกรรมเปิดรับข่าวสารจากแหล่งข่าวสารทางการเมือง ทั้งสื่อมวลชนและระหว่างบุคคลน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ นอกจากพฤติกรรมเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่กล่าวมาแล้วข้างต้นยังพบว่า พฤติกรรมบางอย่างที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา เพื่ออธิบายพฤติกรรมการรับข่าวสารทางการเมืองของแต่ละหมู่บ้านที่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ ศรีวิชัย (2551) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลเมืองแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า แนวทางในการส่งเสริมให้สตรีออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งคือ ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายตามชุมชน จัดทำโครงการออกณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงประโยชน์ของการใช้สิทธิเลือกตั้ง และอบรมให้ความรู้แก่สตรีในชุมชนถึงสิทธิหน้าที่ในการเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ระดับท้องถิ่นของประชาชน ให้กับประชาชนทุกคนในชุมชน เช่น การจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในการสร้างจิตสำนึกทางการเมือง โดยเริ่มจากสถาบันหลัก คือครอบครัว จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า บุคคลใกล้ชิดมีผลต่อการตัดสินใจในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจะสร้างเครือข่ายในความร่วมมือเพื่อพัฒนาความรู้ทางการเมือง การพัฒนาการออกไปใช้สิทธิ เพราะประชาชนเป็นเจ้าของประเทศอย่างแท้จริง เพื่อสร้างสำนึกทั้งประชาชนและนักการเมืองที่จะเข้ามาสู่ระบบ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ คุณลักษณะของผู้สมัคร

3. ผู้บริหารของเทศบาล ควรนำแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่ได้จากการวิจัยนี้มาจัดทำเป็นแผน/โครงการ ลงในแผนพัฒนาหรือแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาล เพื่อสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ในเรื่องการเมือง

ส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดผลต่อไปในระยะยาว

4. องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่ได้จากการวิจัยนี้ มาจัดทำแผนงานรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสาร ทั้งด้านรับฟังวิถุ อ่านหนังสือพิมพ์/วารสาร อ่านสื่อสิ่งพิมพ์/แผ่นพับ/ใบปลิว อินเทอร์เน็ต และในด้านอื่นๆ ด้าน ให้มากขึ้นในทุกๆ บั๊จยั โดยกำหนดให้มีแผนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองให้ชัดเจน ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาประชาธิปไตย เพื่อให้ได้มาซึ่งการปกครองในระบบประชาธิปไตยเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง ให้ครอบคลุมทั้งในระดับจังหวัดหรือระดับภาคขึ้นไป
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ที่มีอยู่ เพื่อที่จะได้ใช้เป็นแนวทางการรวมท้องถิ่นที่มีเข้าด้วยกัน มีกฎหมายที่ใช้กำกับฉบับเดียวกัน เพื่อประชาชนจะได้รับสิทธิประโยชน์การบริการขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน
3. ควรมีการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับมุมมองการเลือกตั้งในทัศนะของประชาชน กับมุมมองการเลือกตั้งในทัศนะของรัฐหรือนักการเมือง